

# MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

## Doksanördüncü Birleşim

28 . 5 . 1962 Pazartesi

### İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak Özeti	452	öğretmenleri İntibak Kanununun bütün öğretmenlere tatbik edilip edilmediğine dair Millî Eğitim Bakanından olan sorusunu geri istediğine dair önergesi (6/296, 4/82)	454
2. — Gelen kâğıtlar	452		
3. — Yoklama	453	5. — Keban Barajı ve Aşağı Fırat havzası kalkınması ve Araştırma Komisyonunun, mevzuun genişliği sebebiyle yeniden iki aylık bir müddet verilmesi hakkındaki teklifi	454
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	453	6. — Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, işsizliğin gerçek sebepleri ile alınması zaruri kısa ve uzun vâdeli tedbirlerin nelerden ibaret olduğuna dair bir rapor hazırlamak üzere (10) kişilik bir Araştırma Komisyonu kurulması hususundaki önergesi (4/83)	454:458
1. — Sayın milletvekillerinden bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/307)	453	4. — Seçim	458
2. — Aydın Milletvekili Mehmet Yaşar'ın, ortaokul ve liselerin paralı olması hakkındaki kanun teklifini geri aldığına dair önergesi (2/47, 4/80)	453:454	1. — Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimi	458:463
3. — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, Ankara Belediyesince Gençlik Parkı giriş ücretine yapılan zammın tasdik edilip edilmediğine ve zammın indirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair, İçişleri Bakanlığında olan sözlü sorusunu geri istediğine dair önergesi (6/330, 4/81)	454		
4. — Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanhoğlu'nun, 6273 sayılı İlkokul			

## 1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Cenup'ta birkaç vilâyeti istilâ eden çekirge âfetine karşı tedbir alınıp alınmadığına dair Trabzon Milletvekili Ahmet Şener'in, gündem dışı demecine, Tarım Bakanı Cavit Oral cevap verdi.

Yatırımlar ve finansman Fonu teşkili ve tasarruf bonaları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun değiştirilmesine ait kanun tasarısı ile istenilen değişiklik, 47 sayılı Kanunla tahakkuk etmiş bulunduğu dosyanın sunulduğuna dair Bütçe Komisyonu Başkanlığı tezkeresi okundu, bilgi edinildi.

Devlet memurlarının aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı 1 sayılı cetvelin 4665 sayılı Kanunla değiştirilen Dışişleri Bakanlığı kısmına bâzı kadrolar eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının, Dışişleri ve Bütçe komisyonlarından kurulacak Geçici Komisyonla ivedilikle görüşülmesi hususundaki Dışişleri Bakanlığı tezkeresi ile,

Gündemin ikinci görüşülmesi yapılacak işler kısmının 7 nci maddesinde 148 sıra sayısı altında yer alan kredi anlaşmalarının geriverilmesi hakkındaki Dışişleri Komisyonu Başkanlığı tezkeresi okundu, kabul olundu.

Çankırı Milletvekili Nurettin Ok'un verdiği önerge üzerine açılan, işçilerin 3 Mayıs 1962 günü Meclise kadar yürüyüş yapmaları ile tezahürü had bir seviyeye ulaşan - işsizlik - problemi hakkındaki görüşmeler tamamlandı.

28 . 5 . 1962 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere Birleşime son verildi.

Başkan  
Başkanvekili  
Mekki Keskin

Kâtip  
Çankırı  
Nurettin Ok

Kâtip  
Malatya  
Nurettin Akyurt

## SORULAR

### Sözlü sorular

1. — Gümüşane Milletvekili Sebahattin Savaşır'ın, Ankara Belediyesinin vergi, resim ve tarife hadlerini artırması sebebine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/328)

2. — Edirne Milletvekili İlhami Ertem'in, Mardin'de vukubulan olaylara dair sözlü soru önergesi, İçişleri ve Millî Savunma bakanlıklarına gönderilmiştir. (6/239)

3. — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, Ankara Belediyesince Gençlik Parkı giriş ücretine yapılan zammın tasdik edilip edilmediğine ve zammın indirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir. (6/330)

4. — Konya Milletvekili Fakih Özlen'in, İller Bankası ile Oktaş Firması arasında çıkan ve hakem yoluyla halledilen anlaşmazlığın şümulüne giren hususlara dair sözlü soru önergesi, İmar ve İskân Bakanlığına gönderilmiştir. (6/331)

### Yazılı soru

5. — Adana Milletvekili Mehmet Geçioğlu'nun, İdeal Türkiye için Dinimizde Reform, Kemâlizm adıyla yayımlanan mecmua hakkındaki yazılı soru önergesi, Adalet ve İçişleri bakanlıklarına gönderilmiştir. (7/133)

## 2. — GELEN KAĞITLAR

### Tasarılar

1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 23 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı. (1/200) (Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

2. — Kamu iktisadi teşebbüslerinin 1960 ve daha önceki bütçe yıllarına ait bir kısım vergi borçlarının tasfiyesi hakkında kanun tasarısı. (1/201) (Ticaret, Maliye ve Bütçe komisyonlarına)

### Rapor

3. — Millet Meclisi İdareci üyelerinin Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan iktisadi teşekküllerin teşkilâtıyla idare ve murakabeleri hakkında 17 Haziran 1938 tarih ve 3460 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (2/99) (Gündeme) (S. Sayısı : 160) [Dağıtma tarihi : 26 . 5 . 1962]

# BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

**BAŞKAN — Başkanvekili Ömer Zekâi Derman**

**KÂTIPLER : Nurettin Ok (Çankırı), Zeki Baltacıoğlu (Bolu)**

**BAŞKAN —** 94 ncü Birleşimi açıyorum.

## 3. — YOKLAMA

**BAŞKAN —** Yoklama yapılacaktır.  
(Yoklama yapıldı.)

**BAŞKAN —** Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

## 4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *Sayın milletvekillerinden bâzılarına izin verilmesi hakkındaki Başkanlık tezkeresi (3/307)*

**BAŞKAN —** Bâzı milletvekillerinin izinlerine dair Başkanlık tezkeresini okutuyorum:

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı Sayın Milletvekillerinin hıızalarında gösterilen müddetle izinleri Başkanlık Divanının 26 . 5 . 1962 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanı  
Fuat Sirmen

Adana Milletvekili Hasan Aksay, 10 gün, hastalığına binaen, 22 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

Ağrı Milletvekili Kerem Özcan, 20 gün, mâzaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

Diyarbakır Milletvekili Recai İskenderoğlu, 10 gün, mazaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

Kars Milletvekili Kemal Kaya, 15 gün, mâzaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut, 20 gün, mazeretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Şimdi bu izinleri teker teker oylarınıza sunacağım:

Adana Milletvekili Hasan Aksay, 10 gün, hastalığına binaen, 22 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Kabul edenler... Etmeyenler...  
Kabul olundu.

Ağrı Milletvekili Kerem Özcan, 20 gün, mâzaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Kabul edenler... Etmeyenler...  
Kabul olundu.

Diyarbakır Milletvekili Recai İskenderoğlu, 10 gün, mazaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Kabul edenler... Etmeyenler...  
Kabul olundu.

Kars Milletvekili Kemal Kaya, 15 gün, mâzaretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Kabul edenler... Etmeyenler...  
Kabul olundu.

Tekirdağ Milletvekili Turhan Kut, 20 gün, mazeretine binaen, 21 . 5 . 1962 tarihinden itibaren

**BAŞKAN —** Kabul edenler... Etmeyenler...  
Kabul olundu.

2. — *Aydın Milletvekili Mehmet Yavaş'ın, ortaokul ve liselerin paralı olması hakkındaki kanun teklifini geri aldığına dair önergesi (2/47), (4/80)*

**BAŞKAN —** Aydın Milletvekili Sayın Mehmet Yavaş'ın, henüz gündeme alınmayan, kanun teklifini geri aldığına dair bir tezkeresi vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Devlet ortaokul ve liselerinde her ders dönemi için talebeden 100 lira ücret alınması hakkındaki kanun teklifimi, Millî Eğitim Komisyonunun temayülüne uyararak geri aldığıma bilgilerinizi saygılarımla arz ve rica ederim.

Aydın Milletvekili  
Mehmet Yavaş

BAŞKAN — Geriverilmiştir.

3. — *Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun, Ankara Belediyesince Gençlik Parkı giriş ücretine yapılan zammın tasdik edilip edilmediğine ve zammın indirilmesinin düşünülüp düşünülmediğine dair sözlü soru önergesi, İçişleri Bakanından olan sözlü sorusunu geri istediğine dair önergesi (6/330), (4/81)*

BAŞKAN — Ordu Milletvekili Ata Topaloğlu'nun bir sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi var, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Gençlik Parkına giriş fiyatının yükseltilmesi hakkında verdiğim sözlü soruyu gördüğüm lüzum üzerine geri alıyorum.

İadesine müsaadelerinizi saygı ile arz eylerim.

26 . 5 . 1962

Ordu Milletvekili  
Ata Topaloğlu

BAŞKAN — Geriverilmiştir.

4. — *Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, 6273 sayılı İlkokul öğretmenleri İntibak Kanununun bütün öğretmenlere tatbil edilip edilmediğine dair Millî Eğitim Bakanından olan sorusunu geri istediğine dair önergesi (6/296), (4/82)*

BAŞKAN — Kastamonu Milletvekili Sayın İsmail Hakkı Yılanlıoğlu'nun, gündemde bulunan bir sözlü sorusunu geri aldığına dair teşekkürü vardır. Okutup tasviplerinize arz edeceğim.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gündemin 25 nci sırasında yazılı 6273 sayılı İlkokul öğretmenleri intibak Kanunu hakkındaki sözlü sorumu, aynı meseleye dair Sayın Ali Cüceoğlu tarafından verilen sözlü soru ve silesiyle Millî Eğitim Bakanı tarafından cevap-

landırıldığından sorumu geri almak istiyorum. Saygılarımla arz ederim.

Kastamonu Milletvekili  
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

BAŞKAN — Bu isteği reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Keban Barajı ve Aşağı Fırat Havzası kalkınması ve Araştırma Komisyonunun, mevzuun genişliği sebebiyle yeniden iki aylık bir müddet verilmesi hakkındaki teklifi*

BAŞKAN — Keban Barajı Araştırma Komisyonunun bir teklifi var. Okutuyorum.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Keban Barajı ve Aşağı Fırat havzası Kalkınması Araştırma Komisyonu bugüne kadar gerekli hazırlıklarını kısmen yapabilmiş ve mevzuun genişliği sebebiyle gerekli araştırmaların tamamlanması için daha bir müddet çalışmaya ihtiyaç bulunmuştur.

Bu sebeple komisyona (2) ay yeniden müddet verilmesini ve bu müddet zarfında komisyonun gerekli raporu hazırlayarak ekleri ile beraber Yüksek Başkanlığa takdim edeceğini arz ve rica ederiz.

Afyon Milletvekili  
Mehmet Turgut

Keban Barajı ve Aşağı  
Fırat Kalkınma Araştırma Kom. A. Elâzığ  
Milletvekili  
Nurettin Ardıçoğlu

BAŞKAN — Komisyon bu araştırmanın daha iki ay müddetle devamını teklif etmektedir. Bu teklifi reylerinize arz edeceğim. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul olundu.

6. — *Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün, işsizliğin gerçek sebepleri ile alınması zaruri kira ve uzun vâdeli tedbirlerin nelerden ibaret oluşuna dair bir rapor hazırlamak üzere (10) kişilik bir Araştırma Komisyonu kurulması hakkındaki önergesi (4/83)*

BAŞKAN — Efendim, işsizlik mevzuunda yapılan genel görüşmeye ait Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk arkadaşımız, zabtı sabık hakkıyla söz istiyor, veriyorum. Bir de önergeleri var, onu da tasviplerinize sunacağım.

Buyurun, efendim.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlar, işsizlik mevzuunda açılan genel görüşme, geçen celsede kabul buyurduğunuz kıfayet takririyle sona ermiştir. Uzun münakaşalar ve müzakereler sırasında arkadaşlarımız mevzu çeşitli açılardan ele alarak kıymetli fikir ve mütalâatlar serd ettiler. Bir kısım hatip arkadaşlarımız, resmî malûmat ve istatistik ellerinde olmadığı için, bu konuda hastalığın tam ve isabetle teşhisinin mümkün olamayacağını belirttiler. Meselenin böylece hitama ermesi her bakımdan mahzur teşkil etmekte idi. Tıpkı biraz evvel tezkeresi okunan bir baraj mevzuunda olduğu gibi, onun çok üstünde, yer alan Türkiye’de işsizlik dâvasının daha büyük bir itina ile ele alınması zaruretine inanıyorum. Bu itibarla, beliren görüşlerin, ışığı altınında, icabı halde sendika mümessillerinin de fikir ve mütalâalarını değerlendirmek suretiyle Yüksek Heyetiniz içinde bulunan mütehasıs eleman arkadaşlardan mürekkep bir araştırma komisyonu teşkili ve rapor hazırlanması lüzumuna kaniim. Konuşan hatip arkadaşlarımızın bir çoğu konuya temas ettiler. Sayın profesör Muhlis Ete ve Sadrettin Tosbi, kürsüden hitabetle, bir konuşma ile bu dâvanın, halledilemeyeceğini belirttiler. Mutlaka mütehasıs arkadaşlardan mürekkep bir komisyon teşkili şattır dediler. Bu itibarla, eğer, Yüksek Meclis böyle bir komisyon teşkil eder; bu komisyon Türkiye’de işsizliğin gerçek sebeplerini ve bunu giderecek kısa ve uzun vâdeli tedbirlerin neler olması lâzımgeldiğini araştırır ve neticeyi bir rapora bağlarsa, bu birçok yönlerden fayda temin edecektir.

Bir kere, Teşriî Meclisin böyle bir raporla icrai murakabesi hepimiz için isabetli ve faydalı olur. Diğer taraftan, Yüksek Meclisin, icra mevkiinde olanlara karşı bir ikazı, direktifi mahiyetinde tesir icra edebilir.

Bendeniz, geçen celsede Riyasete bir takrir verdim. Bu takririm Yüksek Meclisin tasvibine mazhar olursa, sayın Riyaset parti gruplarıyla da temas edecek, mütehasıs elemanlardan müteşekkil 10 kişilik bir Araştırma Heyeti teşkil edilecektir. Yüksek Meclis kabul ederse, bu konuda müspet bir neticeye bağlanır. Böylece, hem efkârı umumiyeyi, hem de vicdanen ken-

di kendimizi tatmin etmek mümkün olacaktır. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Arkadaşımızın bu baptaki önergesini okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

İşsizlik mevzuunda açılan genel görüşmede ileri sürülen fikir ve mütalâaların ışığı altında inceleme yaparak icabında sendika temsilcilerinin de düşüncelerini almak suretiyle:

Memleketimizdeki işsizliğin gerçek sebepleri ile alınması zaruri kısa ve uzun vâdeli tedbirlerin nelerden ibaret olduğuna dair bir rapor hazırlamak üzere mütehasıs arkadaşlarımızdan müteşekkil 10 kişilik bir Araştırma Komisyonu teşkilini yüksek tasviplerinize arz ve teklif ederim.

Eskişehir Milletvekili  
Seyfi Öztürk

BAŞKAN — Bu hususta söz istiyen var mı?

Buyurun, Mustafa Kemal Karan.

MUSTAFA KEMAL KARAN (Amasya) — Arkadaşlar, zannediyorum ki, yanlış bir yöne gidiyoruz. Türkiye’de her mevzu için Meclis bir komisyon kurarsa ve bu komisyonlar vasıtasıyla meseleleri halletmeye kalkarsa, o zaman Hükümetin hikmeti vücudu kalmaz. (Alkışlar) Onun için, bu yöne gitmek elbette ki Meclis için doğru değildir. Bu mevzular tamamiyle Hükümetin mevzularıdır ve Hükümetin halledeceği mevzularıdır. Meclis, Hükümetin bir konuda gidişini beğenmezse ademiitimat oyu verir, onu düşürür. Ama, bu şekilde bir yola giderek komisyonlar kurmak doğru değildir, takririn reddini teklif ediyorum.

BAŞKAN — Suphi Baykam.

SUPHİ BAYKAM (İstanbul) — Efendim, usuli bir mesele üzerinde durmak isterim; zaptı sabık üzerinde alınan söz, geçmiş zabıtta bulunan sözlerin tavzihi, tashihi için olur. Yeni bir teklifin müzakeresi için olmaz. Bu bakımdan bir usuli hata işlenmiştir.

2 neisi : Burada işsizlik konusunda müzakere yapıldığı ve mesele hakkında milletvekilleri fikirlerini, mütalâalarını söylediler. Aynı konuda Senatoda da görüşmeler oldu ve Senatörler de fikirlerini, görüşlerini belirttiler. Ve Hükümet de görüşünü ortaya koydu.

Biraz evvel konuşan Kemal Karan arkadaşımızın belirttiği gibi, bu meselenin ışığı altında bir komisyon kurma yoluna gidersek muhterem arkadaşlar, bu icranın yapması lâzımgelen bir işi onun elinden almak ve bir nevi ademi itimat durumuna gitmek vaziyeti ile karşılıklıya kalırız. Bu bakımdan benim ricam, bu teklifin mutlaka kabul edilmemesi ve Hükümet, şu görüşmelerin ışığı altında işsizliği yeniden ciddi bir memleket mevzuu olarak ele aldığına göre, bununla ilgili çalışmalarını, alacağı tedbirleri beklemek için, Hükümete fırsat vermemiz istikametindedir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sadrettin Tosbi.

SADRETTİN TOSBİ (Kütahya) — Muhterem arkadaşlarım, bahis konusu olan husus, bugüne kadar mevcudolmayan bir prosedürün, bir usulün Mecliste ihdasıdır. Belki müteamel usul çerçevesi içerisinde Meclisin bugüne kadar ifa etmek durumunda bulunduğu fonksiyona, benden evvelki tecrübeli arkadaşlarımın işaret buyurdıkları nokta esas olabilir. Fakat, bu Meclisin bir hususiyeti vardır ki, o hususiyet de, bugüne kadar gelmiş geçmiş meclislerin karşılaşmadıkları problemleri çözmek mevkiinde bulunan ve icraatı ile, telkinatı ile Hükümete müzahir olması icabeden bir meclis olmak hüviyeti taşımaktadır.

Bizim, muhalefet olarak yalnız vazifemiz Hükümeti tenkid etmek değildir. Tamamiyle benimsemiş olan bir prensibin tahakkuku hususunda Hükümete müzahir olmak, onun faaliyetlerini kolaylaştırmak maksadıyla elimizden gelen her türlü yardımı yapmakla kendimizi mükellef addetmekteyiz. Ancak, tetkiki icabeden bir hususa taallük eden ahvalde Mecliste komisyon teşkili tahis mevzuu olmuş ve bu komisyonların kurulması şayanı kabul görülmüştür. Bu itibarla Türkiye'nin âtisine, kaderine taallük eden bu noktada, muhalefeti ve iktidarı dâhil olmak üzere arkadaşlar, gelin elele verelim, yapıcı bir faaliyet sarf edelim, bir komisyon teşkil edilsin. Türkiye'nin hayati mevzuu olan işsizlik mevzuunda Meclisteki partiler elele versin faaliyet sarf etsin. Arkadaşımız, bu kadar yapıcı ve müspet bir teklifi huzurunuzda getirdiği halde bunun mücerret usul meselesi ileri sürülmek suretiyle reddedilmesin. Kanaatimce hiç isabet yoktur. Öyle tahmin ediyoruz ki, biz hüsnüniyetimizi bu şekilde izhar etmek fırsatını elde ettiğimiz için, kendimizi bahtiyar addetmekteyiz.

Takdir Meclisi Âlinindir. Hürmetlerimle. (C. K. M. P. sıralarından alkışlar, bravo sesleri)

BAŞKAN — Buyurunuz, Seyfi Öztürk.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Daha evvel ben söz istedim, Reis Bey.

BAŞKAN — Affedersiniz ben görmedim efendim.

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Muhterem arkadaşlar, meseleyi kısaca izah edeyim; evvelâ, böyle bir taktirin görüşülmesi mümkün müdür değil midir?

Bendeniz taktirimi sayın Keskin'in Reis bulunduğu geçen birleşimde verdim. Ancak, taktir Riyasette kaldı, Heyetinize arz edilemedi. Bu bakımdan usul olarak bir aykırılık yoktur.

Saniyen; Anayasamızda (anket parlamter) diye bir müessese vardır. Anayasamızın 88 nci maddesi mucibince, Meclis her zaman belli bir konuda araştırma yapmak için komisyonlar teşkil edebilir. Bunun icrayı murakabe ile, icraya olan güveni ile itimat, ademi itimatla hiçbir alâka ve münasebeti yoktur. Bu itibarla, emsal hâdiselerde de olduğu gibi, faraza, Doğudaki açlık meselesi için heyet teşkil edilmiş, ayrıca Karadeniz bölgesi tetkik heyeti gibi heyetler kurulmuştur. Binaenaleyh, burada daha mühim olan, 28 milyonun kaderi ile ilgili olan bir mevzuda Yüksek Meclis hassasiyet göstermelidir. Bu mesele usul meselesi olarak mütalâa edilemez. İstirap büyüktür. Usul ve şekil, esasî feda ettiremez arkadaşlarım.

BAŞKAN — Ahmet Şener.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım, işsizlik mevzuu hakkında Senato ve Millet Meclisinde günlerce müzakereler yapılmıştır. Hükümetçe de bu mevzu terkedilmiş durumda değildir. İşsizliğin önlenmesi için gerekli tedbirleri almak bakımından Hükümet üyeleri her konuşmasında bir taahhütte bulunmuştur ve elinde bulunan imkânlar muvacehesinde bugünkü işsizliği gidermek için muhtelif vekiller kendilerini alâkadar eden mevzularda ayrı ayrı malûmat sahibidirler. İşsizliğin ve izalesi çarelerinin tesbiti için bir heyet kurulabilir. Ben şahsan bir aykırılık görmüyorum. Ancak, memleketimizde gizli işsizlik denilen ve bugün 20 milyon işçiye hitabedecek olan bizim kuracak olduğumuz bu on kişilik heyet de - kusura bakmasınlar - Keban Barajı dolayısıyla kurmuş oldu-

ğumuz heyet gibi, biraz sonra gelerek iki aylık bir mühlet daha verin, üç ay sonra gelerek iki aylık bir mühlet daha verin diyecek olursa, bu hususta bir netice elde etmek mümkün olmayacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, işsizlik deniyor, bir işçinin senede 2 400 saat çalışması lâzımgelirken Türkiye'de bilhassa ziraat bölgelerinde çalışan işçiler senede ancak 500 - 600 saat çalışmaktadırlar. Kurulacak komisyon bu işsizliği tesbit ettiği zaman işçilerin 2 400 saat çalışmalarını temin edecek durumda değildir. Bugün memleketimizde Hükümetimizin kurmuş olduğu bir Plânlama Dairesi vardır, bir Hükümet vardır. Bu hükümetin müfettişi vardır, müdürleri vardır. İcabettiği zamanlarda bu tetkikatı yaptırmak imkânı mevcuttur. Onun için böyle bir heyetin kurulmasına mahal yoktur kanaatindeyim. Teklifin reddini rica ederim.

BAŞKAN — Sayın Hasan Erdoğan.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Muhterem arkadaşlarım; bir mevzu hakkında umumi görüşme açılması istenmiş ve Büyük Meclis, günlerce bu işsizlik konusunu konuşmuş ve kifayeti müzakere önergesi verilerek bu mevzu üzerinde görüşmeler kâfi görülmüş ve ruznameye geçilmiştir. Ruznameye geçildiği anda C. K. M. P. li bir mebusun esbabı mucibeli bir tavrini dolayısıyla, İçtüzüğün muayyen hükmüne göre İçtüzüğün tatbiki icabettir. Takrir kabul edilmediği takdirde, (ki bu takrir ancak bir komisyona havale şeklinde olabilir,) dışardan muayyen bâzı heyetlerin gelip bu meseleyi tatbik etmesi diye bir şey mevzu bahsolamaz. O zaman muhterem arkadaşlar, gensoru açılmadan işsizlik mevzuunda, tıpkı diğer mevzularda olduğu gibi, Büyük Millet Meclisinden bir heyet teşkilini isterlerdi ve bu heyet teşkil edilirdi. Muayyen bir müddet verilir, Büyük Meclise bu fikirler getirilir. İçtüzük sarıhtir. Müsaadenizle bu konu ile ilgili maddelerini okuyacağım.

«Madde 162. — İstizahın kifayeti ile ruznameye geçilmesi hakkındaki takrirler diğerlerine takdimen reye konur.»

«Madde 163. — Eğer sadece ruznameye geçilmesi kabul olunmazsa esbabı mucibeli takrirlere sıra gelir.

Bunların bir encümenine havaleleri kararlaştırılmazsa iptida Hükümetin tercih ettiği takrir açık reye konur.»

SEYFİ ÖZTÜRK (Eskişehir) — Bir de Anayasamızın 88 nci maddesini okuyun.

HASAN ERDOĞAN (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, Anayasadan bahsettiler. Anayasa şimdilik, yeni İçtüzük çıkıncaya kadar bu İçtüzüğe bağlıdır. Büyük Meclis buna göre icrayı faaliyet ediyor. Bu yeni Anayasamızın ışığı altında bir içtüzük yapılırsa Meclis ona göre icrai faaliyet eder. Yoksa kürsüye çıkan her mebus, benim arzum böyledir, Anayasa böyle istiyor, diğer bir başkası da, ben şöyle arzu ediyorum, filân yerden iki tane temsilci gelsin dediği zaman bu durum Meclisi çalıştırmamakta, bilâkis küçük düşürmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde uzun seneler mebusluk yapmış bir insan olarak, ilk defa Meclis çatısı altında bir istizah mevzuu dolayısıyla muhalif muvafık arkadaşların fikirlerini serbestçe söylediklerine şahit oldum. Gene bu Meclis çatısı altında bir vekilin istizah takririni veren arkadaşın ayağına gelerek teşekkür ettiği şahid oldum. Bu husus Meclisimiz için büyük bir ilerlemedir. Sayın Vekilin bu mevzudan fevkalâde istifade ettiğini, icabı halinde tekrar konuşulacağını söylemesi mucibi memnuniyettir. Hükümetin bu mesele dolayısıyla kaçınacak ve çekinecek hiçbir şeyi yoktur arkadaşlar... (Gürültüler) Yok arkadaşlar; mevzu ortadadır. Açık oya dahi sunulabilir. İcabederse güven oyu istenebilir. Hükümetin zaten kaçındığı da yoktur. Bu konunun yeniden bir komisyona havale edilmesi, şimdiye kadar tatbik edilen usule göre yapılması icabeden bir hareket değildir. Teklifin reddini istirham ederim.

BAŞKAN — Usul hakkında Sayın Reşit Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; burada usulsüz bir teklif karşısında kaldığımızı zannediyorum. Çünkü, genel görüşme yeni Anayasamızda kabul edilmiş bir sistemdir. İşledi, 50 küsur arkadaş bu mevzu da konuştu ve kifayeti müzakere ile kapandı. Şimdi, gündem dışı olarak, bir Meclis İnceleme Heyeti teşkili mümkün değildir. Binaenaleyh, Başkanlık Divanının bunun üzerinde müzakere açması dahi mümkün olamaz. Usulü dairesinde ayrıca bir teklif yaptıkları takdirde Millet Meclisi bunu tezekkür eder. Gündem dışı söz alıp teklif getirilmesinin usulen mümkün olmadığı kanaatindeyim.

BAŞKAN — Efendim, gerek Sayın Suphi Baykam arkadaşımıza, gerekse Reşit Ülker arkadaşımıza arzı cevabedeyim.

Evvelâ usulden bir hata olmadığına kaanım. Zira, görüşme zaptı sabık hakkında değildir, bizatihi önergeler üzerindeki görüşmeler devam etmektedir. Oysa ki bu, Başkanlık Divanının sunuşları içine ithal edilmiş değildir. Bu bakımdan, bir konuşma zemini açılmıştır. Bu vâdide kifayeti müzakere hakkında bir takrir vardır. Onu reylerinize arz ettikten sonra diğer önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Yüksek Başkanlığa  
Mevzu aydınlanmıştır. Gündem dışı müza-

kerelerin kifayetinin oya vaz'ını arz ve teklif ederiz.

M. Rıza Bertan Mehmet Ali Aytaş  
Hilmi Aydınçer

BAŞKAN — Kifayeti müzakereyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul olundu.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum.

(Eskişehir Milletvekili Seyfi Öztürk'ün önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — İşsizlik mevzuunun araştırılması ve bu hususta bir komisyon teşkili hakkındaki prensibi ihtiva eden önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Reddedildi.

## 5. — SEÇİM

1. — Anayasa Mahkemesine asıl ve yedek üye seçimi

BAŞKAN — Efendim, şimdi Üniversite Kurulundan seçilecek adayın henüz seçilmediği hakkında üniversite rektörlüğünün yazısı vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : Genel Sekreterlik, Kanunlar Md. den yazılan 24.5.1962 tarih ve 2131/10498 sayılı yazınız.

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için üniversitelerce tesbit edilen üç adaydan İsmail Hakkı Ülken'in Danıştay tarafından intihab edilmiş olması dolayısıyla yeniden bir aday seçmek üzere, 44 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan davet ile, 27 Mayıs 1962 Pazar günü saat 14 te toplanılmış ise de, nısap temin edilememiştir.

İstanbul Üniversitesi ile temasa geçilerek, mümkün olan en kısa zamanda Kurulun tekrar toplantıya davet edileceğini, saygılarımla arz ederim.

Rektör V.  
Prof. Dr. Arif Akman

BAŞKAN — Bu itibarla şimdi Yüksek Meclise iki asıl üye için seçime geçilecektir. Bu, 15 nci tur olacaktır. 14 ncü tura ait neticeleri bir kere daha okuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asıl üyeliği için 14 ncü defa yapılan seçime (299) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Osman Şahinoğlu	Veli Uyar
Üye	Bahri Bahadır

İsmail Hakkı Ketenoğlu	162
Celâlettin Kurelman	161
Sait Köksal	129
Baha Arıkan	21
İhsan Olgun	15
Reşat Bayramoğlu	10
Nazif Yamanoglu	5
Necmi Osten	1
Kemal Gökçe	1
İptal edilen	3
Boş pusula	4

BAŞKAN — Seçim için birer mühürlü kâğıtlar dağıtılacaktır.

Şimdi ayırma heyetini seçiyoruz :

Sırrı Öktem (Kars) (Burada sesleri)  
Mustafa Gülcügil (Isparta) (Burada sesleri)  
Fuat Börekçi (Ankara) (Burada sesleri)  
Sadık Tekin Müftüoğlu (Zonguldak) (Yok sesleri)



Ismail Rüstü Aksal (Ankara) (Yok sesleri)  
 Hilmi Oben (İstanbul) (Burada sesleri)  
 Tahsin Demiray (İstanbul) (Burada sesleri)  
 Muhlis Ete (Ankara) (Burada sesleri)  
 Ayırma Kuruluna seçilen arkadaşları bir ke-  
 re daha okuyorum arkadaşlar...  
 Sırrı Öktem (Kars)  
 Mustafa Gülcügil (İsparta)  
 Fuat Börekçi (Ankara)  
 Hilmi Oben (İstanbul)  
 Tahsin Demiray (İstanbul)  
 Muhlis Ete (Ankara)

Konya milletvekillerinden başlamak üzere  
 oylamaya geçiyoruz.

(Oyların toplanmasına geçildi.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmıyan var mı?..  
 (Var sesleri)

Oylarını kullanmıyanlar lütfen kullansınlar.  
 Oy toplama muamelesi bitmiştir. Sepetleri  
 kaldırıyoruz.

BAŞKAN — Efendim, 15 nci turun neticesi-  
 ni, Yüksek Heyetinize tebşiren arz ediyorum.

#### Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi asıl üyelikleri için onbe-  
 şinci defa yapılan seçime (365) üye katılmış ve  
 neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizaların-  
 da gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye  
 Sırrı Öktem

Üye  
 Mustafa Gülcügil

Üye	Üye
Fuat Börekçi	Hilmi Oben
Üye	Üye
Tahsin Demiray	Muhlis Ete
İsmail Hakkı Ketenoğlu	236
Celâlettin Kurelman	234
Sait Köksal	133
Baha Arıkan	36
İhsan Olgun	16
Reşat Bayramoğlu	9
Nafiz Ymanoğlu	7
Necmi Osten	1
Kahraman Koç	1
Kemal Gökçen	1

BAŞKAN — Bu suretle asli üyelerin seçimi  
 tamamlanmıştır. Şimdi, yedek üye seçimine baş-  
 lanacaktır. Malûmuâliniz, bu da, Anayasa hük-  
 müne tevfikân, asıl üyeliklerin seçiminde oldu-  
 ğu gibi devam eder. Yani, ilk iki seçimde, seçi-  
 lebilmeği üçte iki çoğunuk temin edecektir.

Şimdi, Yüksek Heyetinize yedek üyeliğe  
 aday olanların isimlerini okutacağım. Asıl üye  
 adayı olup bugüne kadar seçimlerde kâfi nısbâ  
 sağlıyamamış olanların isimlerinin, bu listeden  
 sonra, okunmasına devam edilecektir. Arzu  
 eden arkadaşlar bunlar arasından da seçebi-  
 lirler.

Şimdi Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği  
 için namzet olan arkadaşlarımızın isimlerini  
 okutuyorum.

**Millet Meclisine Anayasa Mahkemesi Yedek Üyeliği için müracaat edenler ve kendi beyanlarına göre nitelikleri**

Sıra No.	Adı ve Soyadı	Doğum tarihi ve yeri Medeni hali	Bulunduğu hizmetler	Bildiği diller	İhtisası ve ilmî titri
1	Nevzat Tüzükan	1324	1931 de Hukuktan mezun, Şabanözü Sulh Hâkimliği, Uzunköprü, Edirne, Adana ve Ankara Hâkim ve C. Savcılığında, Ankara İcra Hâkimi iken görgü ve bilgisini artırmak üzere İsviçre'ye gönderilmiş 1954 te Yargıtay Üyeliğine seçilmiş, 1960 ta aynı vazifeden emekli	İngilizce Fransızca	Hukuk
2	Zahid Çandarlı	1913 İstanbul	Müstafi Yargıtay Üyesi		Hukuk - İsviçre Fribourg Üniversitesi Hukuk Doktorası
3	Nafiz Ymanoğlu	1908 Pazar (Atina)	Hekimhan, Erbaa, Niksar C. Savcılığında, Bolu Ağır Ceza Hâkimliğinde, 5 vilâyet C. Savcılıklarında, Adalet Bakanlığında Ceza İş. U. Md. lüğü, 6 yıl Yargıtay Üyeliği, halen Adalet Bakanlığı Müsteşarı		Hukuk
4	Salâhattin Ayanoğlu	1322	1931 senesi Hukuk mezunu, 1932 den 1936 ya kadar 9 sôestri Almanya'da Bonn Üniversitesi Hukuk Fakültesinde okuyarak Hukuk Doktorasını yapmış, Adliye Bakanlığı, Ankara Hâkimliği, İstanbul Sorgu Hâkimliği, Edirne C. Savcılığı, İstanbul Toplu Millî Korunma Mahkemesi Âzalığı, 7 sene Çanakkale Ağır Ceza Reisliği, 1954 te Yargıtay Üyeliğine seçilmiş, Dumlupınar Denizaltı Gemisi dâvasına bakmış, halen Yargıtay Üyesi	Almanca	Hukuk - Bonn Üniversitesi Hukuk Doktorası

Sıra No.	Adı ve Soyadı	Doğum tarihi ve yeri Medeni hali	Bulunduğu hizmetler	Bildiği diller	İhtisası ve ilmî titri
5	Şükran Esmerer		1937 Ankara Hukuk Fakültesi mezunu, Maliye Bakanlığı Hazine Avukatlığı ve Müşavir Avukat, 1956 da Danıştay Üyeliğine seçilmiş, 1960 ta Danıştay Üyeliğinden emekli, halen Avukat		Hukuk - Avukat
6	Necmi Osten	1908 İstanbul Evli 2 çocuk	1933 İstanbul Hukuk Fakültesi mezunu, aynı Fakültenin Doktorasını vermiş, 1939 yılında Siyasal Bilgiler Okulu «Âmme Hukuku» Doçentliği, 4 yıl İdare Hukuku ve Anayasa Hukuku tedaris etmiş 1943 yılında Giresun Milletvekili seçilmiş, 1946 da Milletvekilliğinden ayrılmış, 1950 den 1958 e kadar Emlâk Kredi Bankası İdare Meclisi Âzalığı, halen Avukat.	Fransızca İngilizce	Siyasal - Hukuk
7	Ekrem R. Kaplan		1951 den beri 11 senelik avukat	3 Yabancı dil	Avukat

BAŞKAN — Efendim, bu okunan isimler malûmuâliniz yedek üyelik için aday olanlar idi. Bir de bir az evvel arz ettiğim gibi asıl üyeliklerden arta kalan arkadaşlar var ki, şimdi onların isimlerini okutacağım. Arzu ederseniz bunların ad ve soyadlarını seçime medar olmak üzere yazarsınız. (Geçen içtimada okundu, sesleri) (Biliyoruz, sesleri), (Lüzum yok, sesleri) O halde isimlerin tekrar okunmasına lüzum yok.

Efendim bir takrir var okutuyorum.

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Anayasa Mahkemesi yedek âzâlığı için Kevni Nedimoğlu'nun namzetliğini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Bingöl Milletvekili  
Dr. Halit Rıza Ünal

BAŞKAN — Takrir bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer bir teklif var, okutuyorum, reylerinize arz edeceğim.

Başkanlık yüce katına

Anayasa Mahkemesi tasnifleri devam ederken sözlü soruların görüşülmesine karar verilmesine delâletinizi arz ederim.

Amasya Milletvekili  
Kemal Karan

BAŞKAN — Anlaşıldı mı efendim? Arkadaşımız, Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği seçimi devam ederken, yani ayırma işi devam ederken bir taraftan da sözlü soruların görüşülmesini teklif eylemektedir. (Bir takrir var, sesleri) Efendim, Başkanlık Divanı bekleyemez. Takriri reylerinize arz etmeden iyice anlaşılması için bir daha açıklayayım. Kemal Karan arkadaşımız, Anayasa Mahkemesi yedek üye seçim neticesi tesbit edilirken bir taraftan da sözlü soruların görüşülmesine devam edilmesini teklif ediyorlar. («Kanun teklifleri var» sesleri) Takriri oylarımıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Reddolundu.

O halde şimdi yedek üye seçimini yapacağız. Tekrar arz edeyim ki, ilk ve ikinci seçimlerde üçte iki çoğunluk aranacaktır. Yeni bir tasnif heyeti seçiyoruz. («Aynı heyet vazife görsün» sesleri)

Şu halde, aynı heyetin vazifeye devam etmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Ka-

bul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Eski tasnif heyeti, lütfen yerlerini alsınlar. Oylamaya Adana seçim bölgesinden başlıyoruz, efendim. Bir mühürlü kâğıtları dağıtıyoruz.

Efendim, oyların sayımına devam ederken, kanun tasarılarının görüşülmesini teklif eden bir önerge vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği seçimi devam ederken kanunların sözlü sorulardan evvel görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Mardin Milletvekili  
Esat Kemal Aybar

BAŞKAN — Oylama sırasında kanunların görüşülmesi hususunu reylerinize arz ediyorum. («Usulsüzdür» sesleri) Ben önerge olarak bunu reylerinize arz etmek mecburiyetindeyim. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Reddedildi.

KENAN ESENGİN (Zonguldak) — Efendim, yedek üyeler arasında bulunan bir zat hakkında halen Temyiz Mahkemesinde vazifesini suiistimalden tahkikat yapılmaktadır. Bu zatı nasıl seçeceğiz?

BAŞKAN — Efendim, biz üyelerin seçilme yeterliğini tahkikle mükellef değiliz.

Seçime Adana seçim bölgesinden başlıyoruz. (Adana seçim bölgesinden başlanarak oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan arkadaş kaldı mı?... Oy toplama muamelesi bitmiştir.

Efendim, Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği için yapılan birinci seçim neticesini arz ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği için birinci defa yapılan seçime (285) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye  
Sırrı Ökten

Üye  
Mustafa Gülcigil

Üye  
Fuat Börekçi

Üye  
Hilmi Oben

Üye  
Tahsin Demiray

Üye  
Muhlis Ete

Kevni Nedimoğlu	: 141
Reşat Bayramoğlu	: 81
Zahit Candarlı	: 23
Sait Köksal	: 14
Şükran Esmerer	: 6
Nevzat Tüzünhan	: 6
Refik Gür	: 5
Nafiz Yamaoğlu	: 1
Selâhattin Ayanoğlu	: 1
Galip Mentese	: 1
Fazıl Uluocak	: 1
İptal	: 4
Boş pusla	: 1

BAŞKAN — Şimdi, bilhassa 2/3 bakımından kanuni formaliteyi tamamlayabilmek için ikinci tura başlıyoruz. («Ekseriyet yok» sesleri) Gelirler efendim, bir taraftan çağırıyorum.

Efendim, ikinci turu da tamamlar, 2/3 ü temin edemezsek, mütaakıp turda salt çoğunluk aranacaktır. Bunu arz etmek istiyorum.

İki mühürlü zarfları dağıtıyoruz.

NURETTİN ÖZDEMİR (Gümüşane) — Ekseriyet yoktur. Beş kişi, yoklama yapılması için ayağa kalkmış bulunmaktadır.

BAŞKAN — Efendim, zaten bu hususta verilmiş bir önerge vardır. Okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Çoğunluk yoktur. Yoklama yapılmasını arz ve teklif ederiz.

Urfa	Çanakkale
Osman Ağan	Burhan Arat
İzmir	Kars
Arif Ertunğa	Bahtiyar Vural
Trabzon	Amasya
Ali Şakir Ağanıoğlu	Reşat Arpacıoğlu
İmza	İmza
Okunamadı	Okunamadı

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır, efendim. (Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Efendim, çoğunluğumuz var, ikinci tura geçiyoruz. Lütfen iki mühürlü kâğıtları dolduralım.

Gene Adana'dan başlıyoruz. (Oylar yoklama suretiyle toplandı.)

BAŞKAN — Ayırma kurulu lütfen yerine al-sın efendim.

Oyunu kullanmayan varsa lütfen kullansın. Oy toplama işi bitmiştir, sepetleri alıyoruz.

BAŞKAN — Efendim, ikinci turun neticesini arz ediyorum :

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesi yedek üyeliği için ikinci defa yapılan seçime (216) üye katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Sırrı Öktem	Mustafa Gülcügil
Üye	Üye
Fuat Börekçi	Tahsin Demiray
Üye	Üye
Hilmi Oben	

Kevni Nedimoğlu	131
Reşat Bayramoğlu	63
Zahit Candarlı	17
Sait Köksal	2
Nevzat Tüzünhan	1
Salâhattin Ayanoğlu	1
Boş pusla	1

BAŞKAN — Bu duruma göre üçte iki çoğunluk sağlanamadığından, seçimlere mütaakıp birleşimde devam edilmesine Divanca karar verilmiştir. Meclisin hali hazır mevcuduna göre müzakere nıسابı sağlanamadığından 30 Mayıs 1962 Çarşamba günü saat 15,00 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,30

